

Bezpečnostní poradce ADR

Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR) stanoví subjektům podílejícím se na přepravě nebezpečných věcí řadu povinností. Jednou z nich, která se týká odesílatele, dopravce i příjemce nebezpečných věcí, je povinnost ustanovit bezpečnostního poradce.

Povinnost ustanovit bezpečnostního poradce pro silniční přepravu nebezpečných věcí platí od 1.12.2002 (z.č. 175/2002 Sb., který novelizoval z.č.111/1994 Sb.), vztahuje se na každý podnik, jehož činnosti zahrnují silniční přepravu nebezpečných věcí nebo s touto přepravou související operace balení, nakládky, plnění nebo vykládky nebezpečných věcí. Bezpečnostní poradci jsou zodpovědní za pomoc při zabránění rizikům při těchto činnostech s ohledem na osoby, majetek a životní prostředí.

V ČR nemusí mít bezpečnostního poradce ADR pouze subjekt, který manipuluje vyňaté množství (dle nové kapitoly 3.5 platné od 1.1.2009), omezené množství nebo podlimitní množství. Dohoda ADR uvádí i druhou možnost - příslušné orgány členských států dohody ADR (v ČR je to MD ČR)

mohou stanovit, že povinnost ustanovit bezpečnostního poradce ADR se nevztahuje na některé další podniky. Jsou to ty, jejichž hlavní nebo vedlejší činností není přeprava nebo související nakládka nebo vykládka nebezpečných věcí, ale které se příležitostně zabývají vnitrostátní přepravou nebo související nakládkou nebo vykládkou nebezpečných věcí představujících jen velmi malé nebezpečí nebo riziko znečištění. MD ČR této možnosti naštěstí nevyužilo. Nedokážu si představit, jak by jednotlivé subjekty dokladovaly, že se jedná o příležitostnou dopravu a že vozí jen velmi malé množství.

Bezpečnostní poradce může svou činnost vykonávat jako kmenový zaměstnanec nebo jako externí pracovník. Obě možnosti jsou v souladu s dohodou ADR. V ČR k 1.1.2009 absolvovalo školení a následně úspěšně vykonalo zkoušky bezpečnostních poradců ADR 1033 osob. Část z nich (234 osob) již své osvědčení musela obnovit, neboť osvědčení má omezenou platnost a vydává se na pět let. Údaje o tom, kolik z nich dělá bezpečnostního poradce externě a kolik pouze pro svého zaměstnavatele, nejsou podle mých informací k dispozici.

Společnost DEKRA Automobil a.s. zajišťuje činnost externích bezpečnostních poradců ADR pro

cca 200 subjektů a je také největším školitelem bezpečnostních poradců ADR v ČR. Pro bezpečnostní poradce pořádáme minimálně 1x měsíčně školení za účelem získání nebo obnovy osvědčení. Mimoto pořádáme pravidelně konference a semináře, kde se řeší celá problematika přeprav nebezpečných věcí, kde se poradci setkávají se zástupci státní správy a dozvídají změny, které přináší nová legislativa. Pro nás jsou tato setkání zdrojem informací o úrovni výkonu funkce bezpečnostních poradců a možnostmi konfrontovat naše názory s názory široké odborné veřejnosti. O několik poznatků z této oblasti se s vámi podělím.

1) Státní odborný dozor

Jedním z problémů, které znesnadňují práci bezpečnostních poradců, je nízká úroveň státního odborného dozoru v jednotlivých subjektech podílejících se na přepravě nebezpečných věcí. Státním odborným dozorem v provozovnách odesílatele, dopravce i příjemce jsou pověřeni pracovníci odborů dopravy jednotlivých krajských úřadů a pracovníci celních úřadů. Tito pracovníci se (až na výjimky) věnují kontrolám subjektů podílejících se na přepravách nebezpečných věcí v minimální míře nebo vůbec ne.

Při jednání se zástupci společností manipulujících s nebezpečnými věcmi se 6 let poté, co povinnost ustanovit bezpečnostního poradce vznikla, ukazuje, že vedení společností si je často vědomo povinnosti mít bezpečnostního poradce ADR, ale zároveň i skutečnosti, že ze strany státní správy to není kontrolováno. Ani se nedivím, že firmy docházejí k závěru, že si rády zajistí bezpečnostního poradce ADR teprve ve chvíli, kdy za neplnění této povinnosti dostanou sankci nebo alespoň uslyší o tom, že v daném regionu někdo někdy provedl kontrolu.

Na setkání s bezpečnostními poradci v rámci našich seminářů se pak dozvídám, že tento případ není vůbec ojedinělý. Kde kdo dnes má podnikového ekologa a bojí se kontroly České inspekce životního prostředí, ale o kontrole povinností vyplývajících z dohody o přepravě nebezpečných věcí (až na ojedinělé výjimky) nikdo neslyšel.

Přitom zejména odesílatelé nebezpečných věcí ovlivňují bezpečnost přepravy nebezpečných věcí zásadním způsobem. Jestliže odesílatel konkrétní nebezpečnou věc nesprávně klasifikuje, může být špatně všechno, co od tohoto okamžiku následuje - zvolený obal, označení obalu, dopravní jednotka, označení dopravní jednotky, výbava atd.

Odesílatelé mají přitom v oblasti výkonu funkce bezpečnostního poradce největší problémy. Často vůbec netuší, že takovou povinnost mají a když už

je o tom někdo přesvědčí, následuje situace, kterou jsem popsal výše.

2) Kvalita práce bezpečnostního poradce

Dohoda ADR poměrně jasně definuje povinnosti bezpečnostního poradce ADR. Mimo jiné:

- dohlížet na dodržování předpisů pro přepravu nebezpečných věcí;
- radit svému podniku při operacích souvisejících s přepravou nebezpečných věcí;
- připravit výroční zprávu pro vedení svého podniku nebo popřípadě pro místní orgán veřejné správy o činnostech podniku týkajících se přepravy nebezpečných věcí, atd.

Bodů, které v dohodě ADR definují povinnosti poradců, je asi 16. Jejich plnění předpokládá soustavou činnost bezpečnostních poradců.

Řada společností se na nás obrací s prosbou, abychom pro ně externě funkci bezpečnostního poradce vykonávali. První, co je zarazí, je skutečnost, že před vlastní nabídkou a uzavřením smlouvy chceme ve firmě vykonat úvodní audit a zjistit, v jakém rozsahu daná společnost vykonává činnosti související s dohodou ADR. Od toho se následně odvíjí celá činnost bezpečnostního poradce a od objemu činnosti cena služby. Zaměstnanci firem, které přebíráme od jiných bezpečnostních poradců, se často nestačí divit, co všechno je nutné v souvislosti s dohodou ADR řešit. Následně slýchám: „Předchozí poradce vypracoval jednou za rok roční zprávu a víc jsme ho tu neviděli“. Ale jen o sepsání roční zprávy skutečně výkon funkce bezpečnostního poradce ADR není. ■

*Dr. Ing. Jiří Došek
vedoucí střediska pro přepravu
nebezpečných věcí ADR, RID, ADN
DEKRA Automobil a.s.*

